

GOVOR predsednika vlade dr. Roberta Goloba na 71. zasedanju Parlamentarne skupščine NATO

Ljubljana, 13. oktober 2025

Spoštovani predsednik Parlamentarne skupščine NATO,
podpredsednik državnega zbora republike Slovenije,
delegati skupščine,
ekscelence,
prijatelji,

v veselje mi je, da Slovenija po dveh desetletjih znova gosti parlamentarno skupščino tukaj v Ljubljani. Kot delegati iz vaših parlamentov ste živ dokaz, da je NATO v prvi vrsti zavezništvo vrednot. Predstavljate tudi izraz našega kolektivnega zaupanja v moč razprave, v našo sposobnost, da se spopademo z vsemi izzivi skozi demokratični proces.

Vem, da ste imeli v zadnjih dneh intenzivne pogovore v petih odborih. Pregledali ste vse ključne izzive in težave. Dovolite mi, da dodam še nekaj več k temu in da predvsem poudarim delo Odbora za znanost in tehnologijo. Menim, da njegove razprave segajo v samo jedro nekaterih pomembnih dilem, s katerimi se danes sooča zavezništvo. Na bojiščih Ukrajine smo priča globoki revoluciji na vojaškem področju, ki že vpliva na našo varnost. Tukaj govorim predvsem o vojskovanju brez posadke in številnih dilemah, ki so s tem povezane.

Kar smo nedavno lahko tudi sami opazili, je glavno vprašanje problem asimetrije: kako se odzvati na učinkovit in predvsem stroškovno učinkovit način, na izzive, ki jih v resnici predstavljajo poceni in množično proizvedeni droni. Večina naših zmogljivosti je visoko tehnološko dovršenih in so omejene. Zato moramo ponovno premisliti ne le o tem, kako se borimo, ampak tudi o tem, kako pristopamo k načrtovanju obrambe in kako zagotavljamo sredstva za svoje vojske. Izziv je najti prave odgovore in mislim, da ste to že poudarili tudi v svojih razpravah. Še naprej si moramo prizadevati za odprte odkrite razprave, kot ste jih imeli tukaj v Ljubljani, tudi po tem, ko se boste vrnili domov.

Razumem, da ne moremo v celoti ponoviti hitrosti in obsega inovacij, ki potekajo v Ukrajini – navsezadnje je država v vojni. Lahko in moramo pa v celoti izkoristiti pridobljene izkušnje. Zato moram poudariti pomen, ki ga pripisujem Skupnemu centru za analizo, usposabljanje in izobraževanje, ki smo ga nedavno ustanovili na Poljskem, in njegovi nalogi, da vsem zaveznikom omogoči dostop do neprecenljivih izkušenj Ukrajine na frontni črti. Prav tako menim, da bi morala biti vloga vrhovnega poveljnika zavezniških sil za preoblikovanje v prihodnosti še bolj izrazita, da se ne bomo pripravljali na zadnjo vojno. Kdo lahko namreč reče, da se pri takšnem tempu razvoja na obzorju ne pojavi kakšen drug nov orožni sistem, ki bo uporabljal ne le umetno inteligenco, ampak tudi kvantne tehnologije? Zato moramo poskrbeti, da bo proces obrambnega načrtovanja Nata dovolj prožen in prilagodljiv, da se bo lahko odzival na nove razmere. Le tako lahko zagotovimo, da cilji zmogljivosti danes ne bodo že jutri zastareli sistemi.

Treba je ukrepati danes. Soočamo se namreč ne samo z vojno v Ukrajini, ampak z drugimi področji napetosti, in sicer najprej na južnem delu naše soseščine zaradi terorizma, migracij in tudi zaradi Gaze in razmer na Bližnjem vzhodu. Kampanja uničenja, ki se je začela po napadu 7. oktobra na Izrael, je bila vojaško nesorazmerna. Bila je moralno zgrešena in destabilizirala je celotno regijo. Ustvarila je negotovost tudi za Evropo. Pomislite samo na to, kako so bile prekinjene prometne poti tudi skozi Rdeče morje. Zato pozdravljam mirovni načrt, ki ga vodi predsednik ZDA Donald Trump. In resnično upam, da se zdaj dogaja izpustitev talcev, ki naj prinese pravičen mir, prekinitev ognja in končno tudi

rešitev z dvema državama. To je edina pot naprej, da zagotovimo trajni mir na Bližnjem vzhodu. Drugo področje pa je vesolje. Tam so vse bolj ogrožene naše komunikacijske vezi. In treba se je zavedati vseh potencialnih scenarijev, ki se lahko zgodijo v vesolju. Pripraviti se moramo nanje in temu moramo prilagoditi tudi svoje politike.

Verjetno se sprašujete, zakaj še nisem omenil Zahodnega Balkana. Konec koncev je največji slovenski vojaški kontingent v tujini v operaciji KFOR na Kosovu. Naj jasno povem: razmere v tej regiji obravnavam kot notranjo evropsko zadevo. Vse države v tej regiji vidim kot sestavni del evro-atlantskega in evropskega povezovanja, zato si moramo predvsem prizadevati za ohranitev miru in stabilnosti na terenu. Predvsem pa si moramo prizadevati za skupni cilj, da se čim prej pridružijo našim integracijam. Zato se strinjam s priporočili vašega Političnega odbora, da potrebujemo še bolj poglobljeno sodelovanje Nata in EU. Poskrbeti moramo, da so naši napori v tej regiji čim bolj usklajeni. Zdaj ni čas za kakršna koli nagajanja v naših vrstah. Dvostranske spore in ambicije je treba dati na stran. Zdaj je čas, ko moramo resnično pokazati svojo kolektivno enotnost.

Vse to pravim tudi zato, ker je Nato v svojem bistvu evropski projekt. Njegov prvi sedež je bil v Londonu, nato v Parizu. Zato je popolnoma primerno, da sta danes tako Nato kot EU v Bruslju, saj sta preprosto dve strani istega kovanca. To pomeni tudi, da moramo Evropejci prevzeti odgovornost za svoje zaveze. Glede nedavne deklaracije vrha v Haagu ne morem dovolj poudariti pomembnosti, ki jo pripisujem njenemu pozivu k spodbujanju inovacij. In tukaj moramo upoštevati ukrajinske izkušnje. Prva faza konflikta je pokazala pomembnost artilerije in daljnometnih zmogljivosti. Danes pa vidimo vlogo, ki jo igrajo brezpilotna orožja, ter pomen vesolja, zlasti v smislu komunikacij in načrtovanja. To so področja, o katerih moramo razmišljati, ko vlagamo v svojo industrijsko bazo.

Varnost evro-atlantskega območja bo odvisna od tega, ali bomo izpolnili zadane cilje, zlasti na področju zračne obrambe in glede naše nadaljnje podpore v Ukrajini. Zato lahko s ponosom povem – kot je povedal predsednik Zelenski – da je Slovenija že pomagala veliko in hitro in da še naprej podpiramo Ukrajino tudi s tem, da smo se pridružili programu PURL. Pozivam tudi druge države, ki tega še niso naredile, da se pridružijo tej iniciativi. To smo naredili, ker razumemo, da je najboljša naložba v našo skupno varnost, naložba v podporo Ukrajincem. Seveda pa ne smemo pozabiti tudi na svoje obveznosti. Zato bi rad poudaril, da je Državni zbor Republike Slovenije letos sprejel resolucijo, ki predvideva postopno povečanje obrambnih izdatkov na tri odstotke do leta 2030. To se mi zdi pomembno povedati in poudariti, ker kaže na pomen pristopa celotne družbe, ki je ključen, ko govorimo o nacionalni in kolektivni varnosti.

Naj za konec poudarim, kako pomemben je tesen dialog, da zagotovimo, da bo Nato ostal močno zavezništvo. Naša enotnost je naša največja moč.